

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Sint-Jozefschool (Ieper, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2020L64
Juni 2021

Voorafgaand: archeologienota met ID 17370

NOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog: Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies	9
1.4	Conclusie.....	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

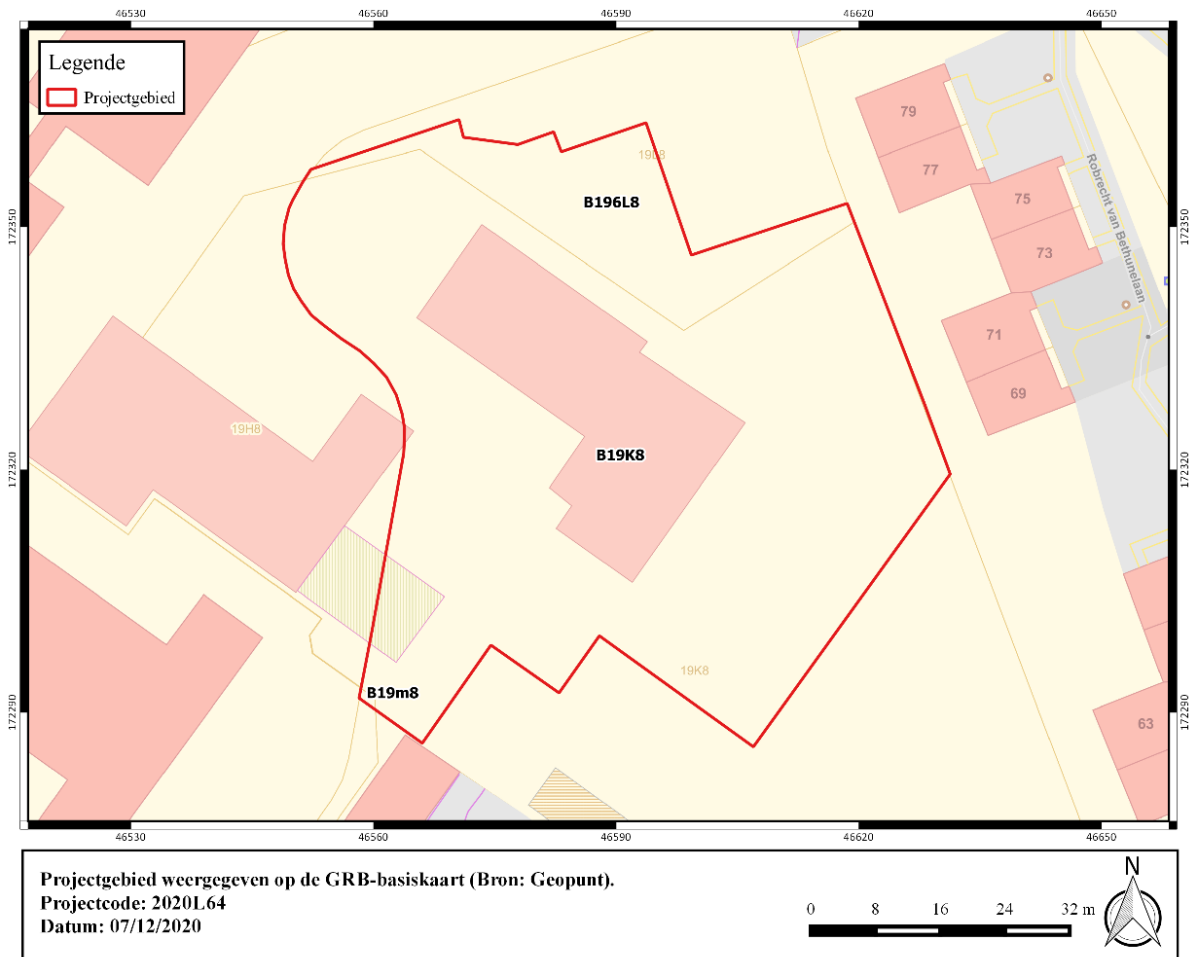

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Ieper
	Deelgemeente	/
	Postcode	8900
	Adres	Meenseweg 31 8900 Ieper
	Toponiem	Sint-Jozefschool
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 46517$ $Y_{\min} = 172276$ $X_{\max} = 46658$ $Y_{\max} = 172374$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Ieper, Afdeling 2, Sectie B, nr's: 19r8; 19p8, 19n8 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject op de campus van de Sint-Jozef school aan de Robrecht van Bethunelaan te Ieper. Het projectgebied is ca. 4209 m² groot en wordt ingenomen door het huidige schoolgebouw (710 m²), verharding (2000 m²) en omliggende infrastructuur. De geplande werken worden in twee fasen uitgevoerd. Eerst wordt het schoolgebouw gesloopt en wordt de nieuwbouw gerealiseerd, in een tweede fase wordt de omliggende verharding uitgedroogd en de nieuwe buitenaanleg gerealiseerd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten oosten van de stad Ieper die gelegen is aan de vallei van de Ieperlee. Het terrein is gelegen op een hoger gelegen, westelijke uitloper van de Midden-West-Vlaamse Heuvelrug. Op geruime afstand ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich de vallei van de Schaartjesbeek die verder noordwaarts aansluit op de Bellewaerdebeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het terrein een profielloze kleibodem weer. Mogelijk kan dit in verband gebracht worden met de tweede middeleeuwse stadsomwalling die zich net ten oosten van het terrein zou bevinden. Op het DHMV is te zien dat het terrein afhelt richting het noordoosten. Zeer waarschijnlijk is een deel van het terrein afgegraven en een deel opgehoogd om het terrein bouwrijp te maken. Teneinde de impact van deze bouwactiviteiten en de aanwezigheid van een eventueel grachtlichaam in te schatten werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. In elke boring werd een zekere mate van verstoring waargenomen. Ter hoogte van de gesloopte bebouwing was een deel van het sediment eveneens zwaar gereduceerd. In de boringen langs de oostzijde van het onderzoeksgebied werd deze reductie niet waargenomen. Ook hier werd echter vastgesteld dat de toplaag van het profiel was verstoord en de oorspronkelijke A-horizont was verdwenen.

Uit de cartografische bronnen valt af te leiden dat het terrein zich oorspronkelijk binnen de tweede stadsomwalling van Ieper bevond, binnen de zgn. Uytterste Veste. Deze stadsomwalling werd begin de 14^e eeuw voltooid om zo de parochies buiten de eerste stadsomwalling te beschermen. Tijdens het beleg van Ieper in 1383 door de Engelsen en de Gentse opstandelingen werden de vestingen en buitenparochies ten dele vernield. Na het beleg werd, teneinde de lakenproducenten te centraliseren in de stad en meer controle hierover te verwerven, besloten de buitenste omwallingen niet te herstellen. Deze buitenste stadsgracht bevindt zich naar alle waarschijnlijkheid net ten oosten van het onderzoeksgebied. Ten zuiden van Ieper, ter hoogte van het huidige natuurgebied 'De verdronken weiden', een moeraslandschap waar verschillende beekvalleien samenvloeien en waar in de jaren '90 een spaarbekken werd ingericht, werden nog restanten van deze buitenparochies aangetroffen bij werkzaamheden. Hier werd ook de Uytterste gracht aangetroffen, waarbij een coupe op de gracht werd uitgezet. De opgravingen hebben aangetoond dat deze stadsomwalling uit een enkelvoudige gracht met trogvormig profiel bestond die ca. 18 m breed en 1,75 m diep was. Op één plaats werd een volledige doorsnede door de stadsgracht gemaakt. De grachtvulling, met een bewaarde dikte van 1,75 m, bestaat uit een afwisseling van kleiige, lemige en zandige lagen. Mogelijk situeert zich aan de stadszijde een wallichaam.

Op de kaart van Ferraris is te zien dat het onderzoeksgebied zelf binnen een groot areaal grasland valt. Mogelijk was het terrein, vanwege de geringe diepteligging van de Tertiaire klei, minder geschikt voor bewoning en bewerking. Op de 19^e-eeuwse bronnen is geen verandering te zien. Het terrein blijft in gebruik als grasland en vrij van bewoning. Tijdens WO I wordt Ieper het steunpunt van de geallieerde troepen in de noordelijke sector van het front. Tijdens zowel de Tweede Slag om Ieper in 1915 en het Lenteoffensief in 1918 komt de frontlijn dicht bij de stad te liggen. Aan een ijtempo worden versterkingen uitgebouwd. Bij navraag is gebleken dat

zich geen gekarteerde structuren binnen de projectgrenzen bevinden met uitzondering van een ‘duckboardtrack’ en verschillende impactkraters. Dit sluit geenszins de aanwezigheid van oorlogserfgoed uit. Binnen de orthofotosequentie van de voorbije decennia is weinig evolutie op te merken. De huidige toestand is reeds herkenbaar op het oudste luchtbeeld.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische sites of indicatoren gekend. Een groot deel van de gekende vindplaatsen en indicatoren liggen in een cluster binnen de historische stadskern van Ieper. Het betreft in hoofdzaak resten van het middeleeuwse en vroegmoderne stadswefsel waarbij zowel resten van bewoning en artisanale activiteiten werden onderzocht. Onderzoek ten noordoosten van het projectgebied bracht ontginningskuilen aan het licht die mogelijk in de Romeinse periode te plaatsen zijn. Verder werden er ook defensieve en logistieke structuren uit WOI aangesneden en onderzocht. Gezien de historische situatie is het aantreffen van structuren en oorlogsslachtoffers uit de periode 1914-1918 een constante bij graafwerken en onderzoeken in de ruime omgeving van Ieper en langs de Ieperboog.

Concreet wordt de trefkans inzake archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het onderzoeksgebied als minimaal beschouwd. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek wijzen op een sterk gefragmenteerd bodemarchief.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werkzaamheden op de campus van de Sint-Jozefschool te Ieper worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek wijzen op een sterk verstoord en gefragmenteerd bodemarchief. Tevens is de ondergrond ter hoogte van de voormalige bebouwing sterk gereduceerd waardoor eventueel aanwezig bewaard erfgoed zeer slecht leesbaar zou zijn. De kans dat verder onderzoek in de vorm van proefsleuven nog kan leiden tot enige kenniswinst is minimaal. Meer dan een quasi contextloze indicatie voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. Vanwege dit beperkte kennispotentieel wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuwbouwproject op de terreinen van de Sint-Jozef school te Ieper. De waarnemingen van het reeds uitgevoerde landschappelijke bodemonderzoek wijzen op een verstoord en gefragmenteerd bodemarchief. Verder onderzoek door middel van proefsleuven zal in dit geval niet leiden tot enige kenniswinst.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

